

Ayah (vader)

of

”De Roep van de Tokee”

(C) Mattheus Geuzinge 2016

Eerste Uitgave bij: Brave New Books
De uitgeverijen Querido, Athenaeum, Nijgh & Van Ditmar,
Leopold en Ploegsma, vormen de Singel Uitgeverijen.

ISBN Nr:
9789402145496

Omslag & Tekst-ontwerp:

Mattheus Geuzinge

Lettertype:

Times New Roman 11

Aantal bladzijden:

324

Informatie

Over de Schrijver van dit boek:

Naam: Mattheus Geuzinge

Etnische achtergrond:

Nederlands/Indonesisch.

Naam van het boek:

Ayah (*vader*)

of

“De Roep van de Tokee”

Bronnen:

Woordenboeken,

Encyclopedieën,

Reizen,

Oogverslag ter plaatse,

Bibliotheek, Reisgidsen

Interviews

Internet

Google, Wikipedia

Uitspraak Bahasa Indonesia

INDONESISCH - NEDERLANDS

U - uitspreken als Oe

G - uitspreken als G in het Engelse good

J - uitspreken als J in het Engelse just

C - uitspreken als in Tsj in tsjilp

H - op het eind van een woord als G uitspreken;
in het midden van woord als zachte H uitspreken

Y - uitspreken als J van Janssen

AU - uitspreken als twee lettergrepen A-U

Zoals in bijv. Ja-uh (ver)

AA - uitspreken als twee lettergrepen A-A

Zoals in bijv. Ma-af (excuseer)

Het Verhaal

Ayah, of "De Roep van de Tokee", Een Reisroman, van de schrijver Mattheus Geuzinge. Eerste uitgave bij Uitgeverij BraveNewBooks.

(Aanbevolen lezersleeftijd: 18 jaar en ouder, met het oog op enkele erotische passages, welke in het boek voorkomen.)

⋈

Dit verhaal, bestaat voor een groot deel uit Non-fictie, geheel gebaseerd op ware gebeurtenissen. Alsmede een klein deel fictie, welke samen de verhaallijn van het boek "Ayah", of ook "De Roep van de Tokee" vormen.

⋈

De namen van personen en locaties in het verhaal, zijn dikwijls zodanig veranderd, dat de schrijver niets aan het toeval heeft willen overlaten, de identiteit van de personages in het boek, móchten deze al herkenbaar zijn, te beschermen.

⋈

De schrijver geeft daarom niet aan, wat eventueel fictie of Nón-fictie is, daarmee zou de algehele magie van het verhaal, worden verbroken. De auteur bewaart hierover dan ook, de grootst mogelijke discretie.

⋈

De schrijver kan derhalve daarom, dan ook niet aansprakelijk gesteld worden door derden, die gebeurtenissen, of personages in het verhaal menen te herkennen, en daar eventueel misbruik van zouden willen maken op welke manier dan ook.

⋈

De lezer wordt dan ook geacht, dit voorwoord en leeftijdsadvies te hebben gelezen, en daar goede notie van genomen te hebben.

De Auteur, Mattheus Geuzinge

⋈

Index

Hoofdstuk 01.	De Grote Reis	Bldz.	09
Hoofdstuk 02.	Op Weg	Bldz.	23
Hoofdstuk 03.	Abu Dhabi	Bldz.	37
Hoofdstuk 04.	Indonesië in zicht	Bldz.	43
Hoofdstuk 05.	Noord Sumatra	Bldz.	51
Hoofdstuk 06.	Medan	Bldz.	57
Hoofdstuk 07.	Bohorok Orang-Utan	Bldz.	75
Hoofdstuk 08.	Orang-oetans	Bldz.	81
Hoofdstuk 09.	Bataks	Bldz.	93
Hoofdstuk 10	Prapat	Bldz.	103
Hoofdstuk 11.	Het Tobameer	Bldz.	111
Hoofdstuk 12.	Bloemeneiland Tao	Bldz.	121
Hoofdstuk 13.	Jakarta	Bldz.	131
Hoofdstuk 14.	Tour door Batavia	Bldz.	141
Hoofdstuk 15.	Bogor, Kebun Raya	Bldz.	153
Hoofdstuk 16.	Bandung	Bldz.	157
Hoofdstuk 17.	Tankuban Perauh	Bldz.	175
Hoofdstuk 18.	Yogyakarta	Bldz.	189
Hoofdstuk 19.	De Kraton, Sultanspaleis	Bldz.	201
Hoofdstuk 20.	De Borobudur	Bldz.	215
Hoofdstuk 21.	Naar de Bromo-vulkaan	Bldz.	221
Hoofdstuk 22.	Zonsopgang op de Bromo	Bldz.	235
Hoofdstuk 23.	Bali	Bldz.	243
Hoofdstuk 24.	Pura Besaki Tempel	Bldz.	251
Hoofdstuk 25.	Klungkung en Hotel	Bldz.	259
Hoofdstuk 26.	Lombok	Bldz.	267
Hoofdstuk 27.	Senggigi Beach Hotel	Bldz.	277
Hoofdstuk 28.	Koraaleiland Gili Air	Bldz.	285
Hoofdstuk 29.	Vaarwel Indonesië	Bldz.	295
Hoofdstuk 30.	Het Bali Tropic Resort	Bldz.	309
Hoofdstuk 31.	Naar Huis	Bldz.	319

De Tokee, Ook wel Gekko genoemd..

Een olijke hagedis, zo ervaren de reizigers, die voor het eerst het uiterst vreemde stemgeluid horen, van dit ijverige motten, muggen en andere geleedpotigen vangende diertje. Een slang of kleinere zoogdieren, kan deze Tokee echter ook aan.

⌘

Tokee's maken veel geluiden. Soms hoor je ze heel realistisch roepen: "Gekkooo", of: "Tókèèè". Doch grommen en blaffen, kunnen ze ook als ze aangevallen worden, alsmede bij sociale interacties tussen hun soortgenoten.

⌘

Ook de Tjitjak, een andere kleinere variant van de Gekko, welke de inheemse Gekkosoorten dreigt te verdringen, is reeds lang geen onbekende meer voor de meeste Indonesië-gangers.

⌘

Het is soms even schrikken, zodra je die lichtgekleurde salamanderachtige beestjes voor het eerst in je hotelkamer, tegen de muren of plafond ziet zitten, maar dat went gauw, en vooral de gedachte dat deze slanke hagedisjes, de lastige muggen voor ons zullen gaan weghouden, maakt dat we snel aan ze gewend raken.

⌘

De soort Tokee, Gecko-gecko, met de luide roep, welke we regelmatig horen in Indonesië, bezit een wat ruwe, stekelige huid, en heeft een tot de verbeelding sprekend, draakachtig breed kopje met bolle ogen. Zijn kleur is meestal blauwachtig, met wat oranje vlekken.

⌘

Tokee: Hagedis, *Onderorde:* Sauria, *Infraorde:* Gekkota, *Familie:* Gekkonidae.

Tjitjak: Hagedis, soort van Gekko, *Hemidactylus Frenatus*..

⌘

Ayah (vader)

of

“De Roep van de Tokee”, een Reisroman

Inleiding

Enige episodes, uit het leven van een Indische Nederlander, welke is opgegroeid in een herrijzend Nederland, dat zich na de tweede wereldoorlog in snel tempo herstelt, van alle ontberingen, geleden onder de voormalige Duitse bezetting, tijdens wereldoorlog twee.

Bij sommigen van deze Indische Nederlanders, rijst in de loop der jaren de brandende vraag, waar ze nu eigenlijk werkelijk thuis horen, omdat ze zich, vooral op 'n wat latere leeftijd, soms beknelde voelen tussen twee tegenovergestelde culturen, waarbij hun eigen identiteit dan ter discussie komt te staan, als zijnde ondefinieerbaar.

Voorwoord

Matthijs Verdonk, in feite de schrijver van dit boek, is geboren en getogen in Amsterdam, doch uiterlijk zeer duidelijk van tropische makelij, zoon van een blanke, Hollandse moeder en een blanke pleegvader, gaat zich na zijn turbulente jeugdijaren, in het Amsterdam van de vijftig en zestiger jaren, en een vroeg huwelijk, steeds meer interesseren voor zijn andere, Indische, tak van afkomst.

Nog niet zozeer voor wie zijn échte vader is, want dat is tot dusverre ver weggestopt in Matthijs z'n leven, uit angst voor conflicten, doch meer voor het land waar deze geboren moet zijn.

Waar hij normaal gesproken, ook geboren had kunnen zijn, ware het niet dat een ware exodus van Indische Nederlanders, aan het eind van de veertiger en begin vijftiger jaren, vanuit Nederlands Indië plaatsvond en vele tienduizenden mensen, ontheemden van hun geliefde geboorteland, genaamd Indië.

Hij bereidt zich na een paar jaar weifelen voor, op een reis naar de gordel van smaragd, en besluit, omdat hij daar officieel geen familie heeft, met een reisgezelschap mee te gaan.

Met name over het wel en wee van zo een gezelschap, en ook bevin-

dingen en beleving van Matthijs zélf, gaat dit verhaal. Het geeft gelardeerd, met flashbacks en gedachtengangen, tevens een impressie, uit Matthijs zijn vroegere leven en denken: Doch voorlopig nog, concentreert de schrijver zich op deze zo spéciale reis, welke hij in gedachten, al zo menigmaal heeft gemaakt.

De Gordel van Smaragd

De gordel van smaragd, is een bijnaam van Nederlands Indië, welke bedacht is door Multatuli. (Eduard Douwes Dekker).

Die bijnaam combineert, de wonderlijke schoonheid van de natuur in Indonesië, met het feit dat het een uitgestrekte groene archipel is, die als het ware een ketting van edelstenen vormt. In dit geval, helder diép natuurgroene smaragden.

Gordels van Smaragd

In mijn eigen visie, zijn er drie gordels van smaragd, n.l. Het hedendaagse onafhankelijke, moderne Indonesië. Het vroegere Nederlands Indië, en tenslotte de Indische Nederlanders in Nederland, welke weliswaar goed geïntegreerd zijn, met alweer de vierde generatie Indo's. Doch ondanks dat, hebben zij een eigen identiteit, en saamhorigheidsgevoel, nog steeds kunnen behouden.

Attentie

Met sommige punten van kritiek in dit boek, bedoel ik zéker niét de gehele Indische gemeenschap in Nederland, doch het betreft voornamelijk: De voormalige Hollandse bestuurders, De Hoogwaardigheidsbekleders, De piraten in dienst van de VOC (zoals: J. P. Coen) en daarbij een aantal mensen, welke de Republiek Indonesia nog steeds niet erkennen, als zelfstandige natie, met vrije, niet door een vreemde mogendheid onderdrukte, mensen. Ik ben mij er terdege van bewust, dat deze huidige groep Indo-Nederlanders tussen de wal en het schip zijn terecht gekomen, door toedoen van de toenmalige Nederlandse regering, welke niets van een vreedzame dialoog wilde weten, om het destijds lopende conflict, vredig op te lossen tussen beide landen, terwijl dat wel voorgesteld was door Soekarno en Hatta.

Geen enkel land wil immers bezet worden, door een andere mogendheid. Er zijn echter geen excuses voor het afschuwelijk vermoorden, van zovele onschuldige mensen tijdens de Bersiap periode: Laat dat duidelijk zijn. Helaas hebben toen velen het leven, op een verschrikkelijke manier verloren. R.I.P.

Opgelucht schoof ik op een vrij warm station Sloterdijk, een zwarte kunststof koffer de ruime toegangsruimte in, van een trein met de bestemming luchthaven Schiphol.

Erg opgelucht, omdat alles wat nodig was, tot nu toe op rolletjes was verlopen. Ook het pilletje tegen de onvermijdelijke stress, had zijn werk redelijk goed gedaan, doch ondanks dat, voelde ik toch de kriebels door mijn hele lijf heen gaan.

Zich vervolgens concentreerden rond mijn adamsappel, waar ze een zó beklemd gevoel veroorzaakten, dat ik een opkomend misselijk gevoel, tóch niet helemaal kon onderdrukken.

Het had geen zin om met deze zware bagage, een plaats in een van de overbevolkte coupee's te gaan zoeken, dus zou ik maar gewoon hier in het entreehalletje blijven zitten.

Na wat nerveus heen en weer gedrentel, nam ik in de amazonezit, een ietwat verwijfd, plaats op de Samsonite lookalike-hardtop koffer, die nog helemaal nieuw, naar mijn favoriete warenhuis de Hema geurde. Een mengsel van kunststof en aluminium.

Aan warenhuis de Hema denkend, kreeg ik zowaar trek in koffie met gebak. Met de nodige zelfspot constateerde ik, dat ik sinds een paar jaar 'n echte Hematrut geworden was. Já! ik bekèn!

Ik kon de Hema niet meer voorbij lopen, zonder naar binnen te gaan en er een broodje worst, saucijzenbroodje, of koffie met zo'n gele custardkledder-tompouce te nuttigen.

Vervolgens gelijk 'n oude taart, naar mensen aan de andere tafeltjes te gaan zitten loeren, als een gediplomeerd gedragstherapeut, op weg naar roem, status, een dikke Mercedes en een villa.

Maar Óh God, wat opwindend tegelijkertijd, die bijna erotisch prikkelende sensatie van het bespieden, in combinatie met de smaak van koele mokkataart tegen het gehemelte, alsmede pittige Hemakoffie op de tong. Wat was toch het geheim, van deze gehematiseerde massa-populaire koffie, onder de wat lagere klassen?

Nog steeds kon ik het niet echt bevatten. Ik ging naar Indonesië, Nú!.

Niét over een paar jaar of óóit, of wellicht nooit. Nee Nú!, Vandaag! Over goed twintig uur zou ik daar al zijn, dacht ik opgewonden, terwijl ik voor mij uitstarend, doch nietsziend, door de smalle raampjes van de deuren naar buiten keek, waar zojuist de laatste stukjes van het kaal betonnen, nieuwe peperdure, doch abnormaal tochtige, futuristische station Sloterdijk, voorbij gleden.

Achter mij ging een schuifdeur open. Impulsief draaide ik mijn hoofd die andere kant op.. “Hai pap! Goeie morgen”..

Met stomheid geslagen, keek ik in het lachend gezicht van m'n dochter Naomi. Verbaasd en lichtelijk verbijsterd stamelde ik: “Wat doe jij nou hier?, Hoef jij niet te werken vandaag?”

Alsof dat, op dat ogenblik, echt belangrijk was. Met een vergenoegd gezicht antwoordde Naomi: “Ik ga je wegbrengen pap, ténmínste als je het leuk vind hoor, anders stap ik straks wel weer uit op het volgende station”, daarbij een ernstig gezicht trekkend, alsof ze het werkelijk meende, de komediant in spee.

“Natuurlijk vind ik het leuk, alleen hiér had ik helemaal niet op gerekend”, reageerde ik, nog steeds een tikkeltje verbaasd. Op mijn eigen uitdrukkelijke verzoek, bracht liever niémand mij vandaag naar het vliegveld om mij uitbundig uit te zwaaien.

De reden was, dat ik het hele gebeuren rond deze voor mij zo speciale reis, van het begin tot het einde, helemaal op mijn eigen, bijna ceremoniële wijze wilde ondergaan.

Van mijn echtgenote Yvonne, had ik liever afscheid genomen in de deuropening van ons huis, dan dat ik haar op Schiphol had moeten achterlaten, en ze de reis terug naar Zaanstad, alleen had moeten maken. Ik zou dan gegarandeerd al, met een nóg groter schuldgevoel dan nu, aan dit avontuur begonnen zijn.

Mijn geweten sprak dat morele oordeel uit. Zoiets als je hond of kat in het asiel achter laten, was de onderliggende gedachte.

Naomi klapte een stoeltje, recht tegenover mij naar beneden, plukte een pakje Pall Mall sigaretten, uit het borstzakje van haar spijkerjack. “Wil je roken pappie?”, sprak ze nu enigszins spottend en eigenwijs kijkend. Ze wist deksels goed dat ik eigenlijk niet van dat woord pap-

pie hield en joeg mij er daarom opzettelijk vaak mee op de denkbeeldige kast. Ik vond het burgerlijk; het gaf me het gevoel dat ik een oude zak was, en Oh God! Dát wilde ik voorlopig nog niet zijn, ijdel als ik was, en panisch bij de gedachte aan ouder worden.

Het liefst had ik gewild, dat ze mij gewoon Matthijs had genoemd, echter, daar was het nu wellicht een beetje te laat voor, en misschien ook al wat achterhaald, anno heden ten dage nú..

De eerste jaren van mijn huwelijk, en gedurende de opvoeding van Naomi, zat ik nog té vol conservatisme en frustraties, van mijn eigen opvoeding, welke, helaas onvermijdelijk, toch vrij conservatief was verlopen, in de context van die tijdsperiode.

“Nee, dank je wel meisjeslief, ik hoef niet”, hoorde ik mezelf zeggen.

“Wil je dan soms kauwgom pap?” “vervolgde Naomi. “Lekker”, antwoordde ik: “Kauwgom wil ik wel”.

Zorgvuldig drukte ze handig, twee lichtblauwe kauwgompjes uit de doordrukstrip en sprak kalm: "Hiér, op één been kun je niet staan", doelend op de twee kauwgompjes. Het diende toch even tot me door te dringen, wat ze nu precies bedoelde.

De neurotransmitters in mijn brein, deden heden ongewild wat extra overwerk, met het verwerken van stress. Ik was met m'n gedachten al op Schiphol. Ik zag mezelf al in dat immens grote Garuda, Boeing 747 vliegtuig zitten. Mijn eerste lange vlucht.

“Weet mamma dat je mij wegbrengt?”, vroeg ik haar wazig. “Ja, dat hadden we al stiekem afgesproken met z’n tweeën”, antwoordde ze gniffelend. “Mooi is dat”, grapte ik quasi boos kijkend, doch ik had mijn gedachten er eigenlijk niet bij.

Ik voelde me plotseling wat minder gejaagd en onzeker. Het was tóch wel degelijk een goed gevoel iemand naast je te hebben, die je weg bracht dacht ik, ook al had ik het tevoren niet gewild, in een poging mezelf hard en sentimentloos te doen lijken.

Mijn eeuwige trots en half-Friese koppigheid, maakte dat ik de goede dingen in het leven, zoals een toegestoken hand of een vriendelijk woord, vaak ruimhartig, onverschillig wegwijsde.

Alles onder het motto van dat ik niemand tot last wilde zijn, doch on-

dertussen had ik soms wel dégelijk, de behoefte aan zo een helpende hand, of wellicht wat extra aandacht, zoals nu op dit moment. Naomi was onze enige dochter en enig kind.

Één kind vonden we destijds wel genoeg. We hadden daar tot nu toe ook nooit spijt van gehad. Het was een bewuste keus.

Ruim een half jaar na onze eerste ontmoeting, in een rokerige dancing op de Zeedijk in Amsterdam, reden Yvonne en ik op een druile-rige Januaridag van het jaar 1969, in een witte opgepoetste Chevrolet Impala, naar het oude stadhuis van Haarlem.

Yvonne was al op jonge leeftijd, naar deze belangrijke stad aan het Spaarne verhuisd, omdat haar vader daar een vaste baan, als typograaf had kunnen krijgen, bij een grote drukkerij.

Het trouwen bracht, buiten het behouden van je goede naam, want samenwonen was iets, dat nog steeds niet helemaal geaccepteerd was in die tijd, óók voordelen waar je écht wat aan had, als een officieel geregistreerd, getrouwd stel staatsburgers.

Zoals, het je laten inschrijven bij de Gemeentelijke Dienst huisvesting bijvoorbeeld, teneinde 'n urgentieverklaring te kunnen krijgen, bij het toewijzen van een huurwoning. Een wat oubollig ouderwets, omslachtig systeem, in mijn ogen althans.

Naomi, koosnaam Troela, bleek al heel vroeg een bijzonder intelligent, of beter gezegd begaafd, kindje dat, buiten dat ze soms kon krij-sen als een sirene, inplaats van gewoon huilen, ze je de oren van het hoofd kwetterde, vanaf het moment dat ze zelf simpele zinnetjes kon vormen, in haar eigen kindertaaltje.

Daarbij kwam ook nog eens, dat ze er razend knap uitzag, met haar enigszins amandelvormig, doch vervolmaakt gevormd gezichtje, dat omsloten werd door een ranke bos donkere krullen, waarin een paar grote bruine ogen, frank en vrij de wereld inkeken, zonder scrupules. Op een manier, dat je ze niéts zou kunnen weigeren.

De manier waarop Troela al heel jong met ouderen converseerde, op een manier die je alleen van volwassenen verwachtte, gaf ons ouders al heel snel de illusie, dat ze het in de toekomst wel eens heel ver zou kunnen brengen, met wat voor een studie dan ook.

Sommige mensen, bevestigden dat ijdele verwachtingspatroon dan ook, door ons herhaaldelijk te laten weten: "Dat wordt me er eentje later hoor, die komt er wel". Zo ging dat toch meestál, als je één of meerdere kinderen in je gezinnetje had.

Je spiegelde hún toekomst af tegen jóúw verleden en heden. Zodra dat héden, voor jezelf dan niét zo was geworden, dan je wel gewild zou hebben, hoopte je tóch, dat de kinderen het later béter zouden doen, dan jij had gedaan, ondanks al je inspanningen.

En zo was dat ook met Naomi, ons eigen Troela-prinsesje. Nog wat verder in de tijd hield ik haar voor, aangenomen dat ze er al iets van begreep, dat Troela heel goed haar best zou moeten gaan doen op school, om haar diploma's te gaan halen.

Dan zou ze later héél veel "centjes" gaan verdienen, en zou het meis-je Troela wel héél veel dingen kunnen kopen, zoals: Een gróót huis; Móóie kleren en een hééle Gróte auto. Troela zou dan ook op reis kunnen gaan naar mooie verre landen .

Op zekere namiddag, terwijl ik voor de zoveelste keer gefrustreerd, en moe als een hond, van mijn werk op de chemische fabriek thuiskwam, en mezelf theatraal, in de zwarte skye-leather-bank liet neerploffen, schuifelde Naomi met haar beide handjes op de rug, en voet-je voor voetje, langzaam naar mij toe.

Ze keek mij indringend aan en vroeg me ernstig: "Waarom doe jij altijd zó, pappa?!" Mijn neerploffen imiterend.

Ik pakte Naomi's arm, trok haar naast mij op de bank, en sprak meewarig: "Pappa heeft niet goed zijn best gedaan op school, en nou moet pappa héél vies werk doen, en dan istie zóó vreselijk moe, dat ie niet meer gewoon kan gaan zitten".

Op dat ogenblik zag ik wel iets van begrip, op Naomi's gezichtje. Natuurlijk wist ik óók wel, dat deze materie voor haar nog een abstract begrip zou zijn, hoewel je dat niet altijd kon en mocht onderschatten bij kleuters, en de wat oudere kinderen.

Óndanks dat ze alle aandacht kreeg, en soms tot in de grond verwend werd, was Naomi een gemiddeld lief, en ook tevreden kind. Een kind dat het goed met andere leeftijdgenootjes kon vinden.

Welke altijd vriendjes en vriendinnetjes meebracht, die gek op háár, en Naomi's speelgoed waren, en bijna altijd bleven mee-eten.

Echter als het om het opvoeden van een kind, in een puberale fase ging, had ik dat véél beter aan Yvonne kunnen overlaten, net als zoveel andere dingen, echter dát was natuurlijk zinloos achteraf gedacht. Te veel gebeurd. Te laat geleerd van alles..

De trein was inmiddels een spoortunnel ingereden. We naderden station Schiphol, waar het een drukte van belang leek op de perrons. Mensen met, vooral gróte koffers, wilden bijna gelijktijdig de trein ín en uitstappen, waarbij wij als uitstappers, het uiteindelijk tóch wonen van de groep haastige instappers.

Op het perron bevonden zich gewoonlijk een aantal bagagekarretjes. Naomi had, gehaaid als ze was, er al een voor me gepakt en naar mij toe gereden, voor ik er ook maar erg in had, dat die dingen er überhaupt stonden. Zenuwen begonnen steeds meer op te spelen.

Het was echter allemaal niet zo moeilijk, als ik tevoren gedacht had. We zouden verzamelen bij de balie van Garuda, in één van de vertrekhallen op de wijdse eerste etage.

Met de hulp van Naomi, welke op deze ochtend duidelijk meer haar verstand bij elkaar had dan ik, vonden we de juiste balie snel en brak er een ogenblik van betrekkelijke rust aan, binnen in mijn verwarde hoofd van overbezorgde hersenspinsels.

Nú alleen nog op zoek gaan naar een reisleidster. Daar ik gewoon-tegetrouw rijkelijk vroeg was, doch op het eerste oog nog niémand zag, die enigszins op een begeleidster leek, besloot ik eerst koffie te gaan halen in de restauratie, welke hier even verderop was gevestigd en een prettige, vertrouwde geur verspreidde.

Naomi stelde voor dat zij de koffie ging halen, terwijl ik dan bij de bagage bleef staan en ondertussen zou kijken, of er wellicht een parmantig vrouwtje, in een strak mantelpakje te zien was, bij wie ik mij dan aan zou kunnen melden als reiziger.

“Heb je dan wel even geld voor me?”, vroeg Troela zachtjes zichzelf verontschuldigend. “Ik heb mijn allerlaatste geld aan het treinkaartje uitgegeven, ik ben totaal blut”. Áh-gód”, veinsde ik quasi aangedaan:

“Heb je dan geen céntjes meer?”, vervolgde ik plagend kinderlijk. Ik nam achteloos een briefje van vijftientig gulden, uit mijn gloed-nieuwe portemonnee, speciaal voor deze reis.

“Hiér zul je het wel mee redden voor twee bekertjes koffie, hè meisje!?”, sprak ik spottend. Naomi gristte laconiek, met een snelle beweging het geld uit mijn handen, waarna ze naar de counter van de restauratie toe liep, om in de rij te gaan staan, voor twee koppen verse, geurige, doch wel prjzige koffie. Zodoende kreeg ik mooi de tijd om eens om mij heen te kijken in de hal.

Het eerste dat mij opviel was, dat een groot aantal van de mensen welke hier liepen, zoekende waren, óf naar de juiste balie, of als ik, op zoek naar een reisleidster. Échter bleef er per saldo altijd een categorie mensen, welke zó onzeker waren dat, ondanks dat ze alles al wisten en gevonden hadden, alsnog bij iedereen informeerden, of ze dan toch wel op de juiste plaats stonden.

Bijvoorbeeld op NS-stations, waar grote informatieborden boven de perrons hingen, exact aangevend waar de betreffende trein naartoe ging, én tevens hoe laat, klampten erg onzekere mensen tóch eerst één of meerdere conducteurs aan, met bijvoorbeeld de vraag: “Conducteur, deze trein gaat toch naar Alkmaar? Niet?”

“Ja mijnheer, deze trein gaat naar Alkmaar”, antwoordde zo'n conducteur dan meestal geduldig en vriendelijk. Nadat deze mensen dan even later de trein ingestapt waren, hoorde je ze links en rechts wéér vragen: “Deze trein gaat toch naar Alkmaar Hè!?” Of Uhh.. Ja toch?.. Waarna dan telkens hun vraag weer werd bevestigd.

Zodra diezelfde mensen, zich dan een paar minuten later tegenover je geposteerd hadden, diende je niet gek op te kijken, als je werd gevraagd: “Deze trein gaat toch naar Alkmaar hè!?”

Langzamerhand meende ik een paar reizigers te zien, welke dezelfde reisbureaustickers, en gekleurde lintjes op hun koffers hadden zitten, net als ik op mijn lichtgewicht Hema-nite.

Zo zag ik een Molukse familie bij een balie staan, welke ongetwijfeld naar Ambon, Ternate, de Kei-eilanden of een van de andere Molukse eilanden zou afreizen, diep Oostelijk in Indonesië.

Als de meesten van ons, in Jakarta de reis zouden beëindigen, zouden zij nog overstappen, en nog ruim een paar uur moeten vliegen, varen of lopen, voor ze eindelijk “Thuis” zouden zijn.

De mensen welke ik had ingeschat op medereizigers, waren vrijwel allemaal blank, en leken mij allen echtparen toe.

De leeftijd varieerde, voor zover ik dat kon beoordelen, van een jaar of twee drieëntwintig tot een jaar of vijfenzestig.

Plotseling, zag ik een wat oudere gezette dame, met in haar poezelige handen iets dat op een lijst leek, bij een paar mensen stilhouden, die zoals ik, óók zo’n zelfde suffe reissticker op de koffer geplakt hadden. Zou dit, Nee.. Ik wikte en woog nadenkend.

Meestal waren die reisleidsters toch veel jonger? Ik vroeg het mezelf enigszins misplaatst verbaasd af. “Jawel hoor”, ze moest het wel zijn, want deze dame stevende alweer op een paar andere mensen af, welke volgens mij ook tot het reisgezelschap behoorden.

“Hier pappie, de koffie”, deed Naomi mij opschrikken uit mijn gepeins en gemijmer. Plotseling werd het mij allemaal teveel, ik voelde me hevig misselijk worden, en wilde zo snel mogelijk naar een toilet zien te komen. Spoed was dus geboden.

Gehaast parkeerde ik dan ook mijn bagage een stukje verderop, waar een soort van tafeltje, als een paddestoel uit de grond stak. Ik fluisterde gejaagd tegen Naomi: “Ik moet erg nodig naar de wc, let jij even op de spullen?” Naomi knikte lichtjes bezorgd.

Mijn ogen zochten bijna panisch, naar een bord met het verlossende woord "toiletten" erop. Nog geen minuut later liep ik een grote betegelde ruimte binnen, waar het een gereutel en gedruis, van doorspoeelende urinoirs en wc’s was, van jewelste.

Ik opende de deur van een gesloten toiletruimte, deed hem snel achter mij dicht, en begon dadelijk te kokhalzen, als een visetende reiger, zodra ik een penetrerende geur van poep waarnam. Ademhalen in een andermans strontlucht, was een van die dingen in het leven, welke ik verafschuwde. Stront en de lucht ervan.

Daar ging ik nógmaals dubbel van over mijn nek. Nadat ik alle stress er uitgekotst had, en de tranen welke over mijn wangen biggelden,

had weggeveegd, snoot ik mijn neus en stapte quasi ontspannen het wc-hok weer uit, alsof ik nét zeer bedaard een routineplasje had gepleegd. De mensen moesten eens weten.

Opgelucht waste ik mijn handen, en liet daarna de hete föhnstroom er al relaxed handenwrijvend, overheen gaan.

Weer terug op de plaats, waar ik Naomi had achtergelaten, was deze tot mijn stomme verbazing, in 'n geanimeerd gesprek gewikkeld met de oudere dame, welke zich had ontpopt, als onze ervaren reisleidster, naar ik van harte hoopte dat ze dat was.

“U bent mijnheer Verdonk, hoor ik net”, sprak ze plechtig, doch met een spontaan toegestoken, sterk dooraderde hand.

“Matthijs”, antwoordde ik een ietsje beduusd, terwijl ik m'n hand in de hare sloot, zonder overigens te knijpen, iets dat ik normaal gesproken altijd, onbewust voor de nare gewoonte had.

“Dorrestein is de naam; ik ben uw steun en toeverlaat in de komende drie weken”, sprak ze verder op zelfverzekerde toon. “Ik heb net al met uw dochter staan roddelen over u. U gaat nu alléén met ons mee naar Indonesië, mijnheer?, vervolgde ze.

Ik had u tweeën daarstraks al even gezien, en ik dacht toen bij mijzelf: “Wat een knap echtpaar is dat toch”.

“Ik wist niet wat ik hoorde, toen uw dochter mij net vertelde, dat u haar vader was. U ziet er nog zo jong uit. Wilde u niet mee met vader?”, ging ze onverdroten verder, zich nu weer tot Naomi richtend. “Natuurlijk had ik wel meegewild”, antwoordde Naomi droog, maar ook een tikkeltje verontwaardigd kijkend.

“Maar dan moet je wel geld hebben”, vervolgde ze helder. “Stel het niet te lang uit kindje”, antwoordde mevrouw Dorrestein melancholiek. “Indonesië is snel aan het veranderen. Zorg dat u zo snel mogelijk gaat, als u het land nog wil zien in de ongerepte staat, waarin het nu nog enigszins te zien en te beleven is”.

“Ik ben er geboren, en als je heden ziet, hoe het land zienderogen is veranderd, en nog steeds in een hoog tempo, dan vraag ik mijzelf af waar dat naartoe moet”. “Mijnheer Verdonk”, sprak ze, nu dat ik iets van haar achtergrond wist, met een onmiskenbaar accentje op de r..

“Ik noteer u aanwezig”, daarbij dadelijk de daad bij het woord voegend. “We zullen elkaar nog veel tegenkomen de komende weken. Ik ga weer wat andere reizigers opzoeken. Tot straks”.

Vervolgens zich nog even snel tot Naomi wendend: “En ú moet gauw een keer naar Indonesië gaan hoor!” Naomi knikte lachend van: “Ja”. Ik kreeg een beker hete koffie in de handen gedrukt, en nam gauw een slok. Aah.. daar knapte een mens van op peinsde ik.

“Hoe vindt je haar”, vroeg ik Naomi, doelend op mevrouw Dorrestein: “Wel aardig”, antwoordde Naomi. “Ze kwam naar me toe om te vragen wie ik was, en of ik óók meeging, en of jij dan wel mijn man was. Ze kon het gewoon niet geloven, zodra ik haar vertelde dat jij mijn vader bent”. “Ách, antwoordde ik nadenkend”..

“Weet je dat ze precies op mijn oma lijkt, en wel als twee druppels water?”, peinsde ik hardop, over mijn bekertje koffie heen starend”. Weet je nog wel? mijn oma Brugsma”, vervolgde ik.

Naomi moest even nadenken. Oma Brugsma, haar óvergrootmoeder dus, had ze maar een korte tijd gekend.

Ten tijde dat Naomi een jaar of acht was, overleed oma Marie Brugsma, na een nogal turbulent leven, waarin ze meer verdriet dan plezier had beleefd, aan sommigen van haar zeven kinderen. Drie jongens en vier meiden. In armoede en geweld opgegroeid

Kinderen, waarvan sommigen, getraumatiseerd door de barre oorlogsjaren, ná die bewuste slopende tweede wereldoorlog, volledig psychisch ontspoorde, en hun heil in de drank zochten.

Tegen de tijd dat de koffie op was, had zich al een duidelijke groep Indonesië-gangers gevormd. Zo’n man of dertig schatte ik. Nagenoeg iedereen stond om zich heen te kijken, hoe de medereizigers er wel uitzagen. Dat was een natuurlijk gedragspatroon.

Persoonlijk vond ik het minder belangrijk hoe de mensen eruit zagen, als ik maar een léuke en voorál móóie vakantie zou krijgen. Naomi stootte mij plotseling aan met een elleboog.

Ze sprak ingehouden, terwijl ze met het hoofd zijdelings schuin omhoog knikte: “Moet je kijken pap, die gaan zo te zien, ook met jullie mee naar Indonesië denk ik. Toch pap?”.

Ik keek heimelijk opzij, en zag een meter of zes verderop, drie oudere dames van rond de zeventig bij elkaar staan.

Alliedrie de dames, droegen reeds eerbiedige grijze haren, waarvan er twee tegen hagelwit aan. Alliedrie de dames droegen ook min of meer dezelfde grijze, prijzige eccoschoenen, voorzien van 'n blokhak. Eén van de dames oogde vrij lang en mager, de overige twee iets kleiner, en een ietsje meer gezet van voren.

De lange, magere dame, keek constant, spichtig gebiologeerd naar de andere reizigers. Telkens, als de lange een paar mensen geobserveerd had, draaide ze haar hoofd weer naar de andere twee dames, welke dan het beoordelingscommentaar te horen kregen.

Gedrieën gingen ze dan met de hoofden dicht bij elkaar, als het ware in conclaaf, waarna ze zich alliedrie tegelijk, als kippen op een stok weer in formatie opstelden, om gezamenlijk het object te bekijken en te beoordelen, waarbij ze telkens spóttend, zúúr glimlachend, elkaar niet aankijkend, voor zich uit kakelden.

Eigenlijk was 't meer het: "Inleidende Tokken", voorafgaand aan het definitieve leggen van een ei in wording..

Mijn persoonlijke analyse van deze drie was, nadat Naomi en ikzelf ook een observatiebeurt hadden gekregen, dat het wellicht verstokte oude vrijsters waren, welke een cluster vormden uit een ver verleden, waarvan de jaartallen verloren waren gegaan.

Wiens hersenen stellig verzuurd waren, door gebrek aan enige recente sekservaring, waardoor het ruime, en vooral rationéle denken, danig verstikt was geraakt, en tengevolge dáárvan, er alleen nog véél ruimte voor kortzichtigheid was overgebleven, in die grijs gepermanente, van Drees stuiptrekkende, gerontobolletjes.

"Dat er in deze tijd, nog van die fossielen ronddoelden op deze aardkloot, dacht ik met enige lichte verbijstering".

Naomi zag mij denken. Ze murmelde schijnheilig glimlachend voor zich uit, terwijl we de drie recht in het gelaat keken: "Wat een steltletje hè!" Ik knipperde slechts bevestigend met de oogleden, zonder verder een gelaatsspier te vertrekken.

Met een korte beweging haalde ik de schouders op, en richtte mij we-

derom tot Naomi: “Zeg lieverdje”, lispelde ik een beetje sarcastisch; “Had jij nog geld overgehouden van die koffie?”.

Naomi schoot in een onschuldige lach, en sprak verontschuldigend, terwijl ze een hand in haar broekzak liet glijden: “Oh god, helemaal niet meer aan gedacht”. “Já-ja”, mompelde ik..

Naomi overhandigde mij twee tientjes en een gulden. Ik stond erop dat ze een tientje hield, ter compensatie van het treinkaartje dat ze had moeten kopen. “Dank je pap”, antwoordde Naomi, waarna ze mij een vluchtige kus op de wang gaf.

“Kun je nu wel nog even een fotootje van mij maken, hier op deze plek?”, vroeg ik aan Naomi: “Tuurlijk pap”, antwoordde ze lichtelijk spottend, doch vriendelijk kijkend. Ik viste het automatische fotoapparaat uit mijn kleine schoudertas op.

“Gewoon richten en afdrukken”, sprak ik haar instruerend toe. “Ik ben niet gék!”, antwoordde Troela adrem, het fototoestel snel aanpakkend, en een paar passen van mij weglappend.

Pontificaal ging ik, met de handen in m’n broekzakken, voor het bagagekarretje staan en toverde met moeite, iets wat op een grijs leek op mijn gezicht. Naomi drukte de ontspanner in. Snáp! “Pappa goes to Asia”. Voor alle zekerheid nóg maar eentje.

Nadat het even over de klok van elf was, zag ik dat een aantal mensen hun bagage oppakten, en de diverse karretjes zich in beweging zetten. Ik moest even slikken van de spanning..

“Ik geloof dat we moeten gaan”, hoorde ik mezelf, nog steeds nerveus, tegen Naomi zeggen. Het was zo, iedereen kwam nu in beweging, en voor het eerst hoorde ik nu ook, de later zeer beruchte en besproken kreet van onze ervaren reisleidster:

“Dámes en Héérren!”, gevolgd door een korte stilte, en vervolgens: “We gaan nu inchecken bij de Garuda. Komt u allen mee alstublieft”.

“Nou Troela, daar ga ik dan”, sprak ik hees, mijn emoties heftig onderdrukkend, om geen gezichtsverlies te lijden.

We omhelsden elkaar nu stevig, en Naomi sprak tenslotte opgewekt: “Goeie reis pap, en héél veel plezier. Pas goed op jezelf. Je neemt toch wel een cadeautje voor me mee hoor?”.

“Ja, Vanzelfsprekend”, antwoordde ik met verstarde blik, terwijl ik haar hand pakte, en we elkaar lichtjes op de wangen kusten. Naomi liep langzaam achterom kijkend en zwaaiend, van mij weg, richting uitgang en de trein terug naar huis.

Ik bleef haar nakijken, tot ze definitief aan mijn oog onttrokken, in de menigte was verdwenen. Jammer, dacht ik, dat ze dit niet kon meemaken, ze had zich de laatste tijd, nogal opvallend vaak geïnteresseerd voor Indonesië en haar afkomst.

Ze had er daarvoor eigenlijk nooit veel bij stilgestaan, dat een percentage van dat oosterse bloed, ook door háár aderen stroomde.

Met de jaren, na deze huidige adolescentieperiode, zou ze daar wellicht tóch, door die vermeend aanwezig geheimzinnige stille kracht, op gewezen worden, en er toe aangezet nieuwsgierig te worden, naar dat vërre, mysterieuze diepgroene warme land.

Ayah

Onzeker zette ik m'n koffer van het bagagekarretje af, en duwde het verderop naar een rijtje lege karretjes. Netjes sloot ik achteraan de forse rij met reizigers, welke geduldig op het innemen van de koffers, en uitgifte van instapkaarten stonden te wachten.

Het ging vlot; ik hoefde nauwelijks te wachten, om mijn koffer op de lopende band te mogen zetten, waar ze routiniekus werden voorzien van een label. Nu kreeg ik wat beter zicht, op wie mijn medereizigers zouden zijn, en zoals ik al reeds had gedacht, liepen de leeftijden behoorlijk variabel uiteen.

Dat was wat mij betreft prima. Ik hield toch al niet zo, van oud bij oud, en jong bij jong. Die nare hokjesgeest.

Terwijl de koffers allemaal op weg gingen naar het vliegtuig, werden nogmaals de namen opgelezen door mevrouw Dorrestein, welke constateerde, dat we compleet, en precies met dertig personen aanwezig waren. De paspoortcontrole verliep al even vlotjes. Geen probleem in onze rij. Had ik ook zeker niet verwacht.

Even later liepen we dan ook, het taxfreegedeelte van schiphol in, waar iedereen drie kwartier de tijd kreeg, om nog wat goedkoop te winkelen. Tegen kwart voor twaalf zouden we dan weer verzamelen, om naar de terminal te gaan, waarvandaan vlucht GA 805 van vliegmaatschappij Garuda Indonesia Airlines zou vertrekken, voor de lange trip naar de evenaar. Zo'n zestien uur in totaal.

Doelloos liep ik een beetje verloren in het rond, om de tijd te doden. Ik had geen totaal zin om iets te gaan kopen.

Alles wat ik nodig had, dat had ik, en voor de goedkoopte hoefde je hier eigenlijk ook niet te zijn, uitgezonderd misschien dan voor sterke drank en sigaretten, welke hier inderdaad een stuk voordeliger leken dan in de reguliere winkels, echter dat wist je nooit helemaal zeker, in dit winkelcentrum van overdaad en luxe.

Na een kwartier had ik er reeds schoon genoeg van. Ik ging nogmaals op zoek naar de toiletten, waar ik vluchtig mijn gezicht opfriste en nog even ging plassen, waarna ik besloot niet langer rond te gaan lo-

pen, doch mezelf strategisch op te gaan stellen onder de borden, die de richting naar de verschillende gates aangaven. Na een goed kwartier, waarin zo'n beetje alle nationaliteiten van de wereld, aan mijn gezicht voorbij trokken, was het dan eindelijk zover.

Mevrouw Dorrestein kwam uit het niets op mij toe. Ze riep kordaat: "Mijnheer Verdonk, kóm, we gaan hoor". De andere deelnemers van de reistroep, kwamen nu ook van alle kanten toegestroomd, en even later stapten we een eindeloze loopband op.

Die lichtzoemende band, zou ons zonder enige inspanning, naar de vertrekplaats, en uitgebreide security-controle brengen.

Onderweg passeerden we talloze, ons tegemoetkomende reizigers, sommigen flink gebruid, welke de terugreis er kennelijk al op hadden zitten, en nu op weg naar de uitgang waren, het prille, frisse, Hollandse herfstklimaat tegemoet.

Eigenlijk was ik een beetje jaloers op die mensen, want hoé gewoon vliegen dan ook was tegenwoordig, en hoé veilig ook volgens de statistieken; Voor mij hoefde het echt niet zo nodig. Sterker nog, het vliegen was het enige waar ik van de hele reis, het meest tegenop zag. Echter het moest om daar te kunnen komen.

Onze gate lag helemaal aan het eind van de immens lange loopband, waar dan eerst nog een veiligheidscontrole volgde. Luchtig zette ik mijn handbagage op het korte transportbandje, dat alles door het allesziende, onverbiddelijke röntgenapparaat voerde.

Bijna had ik al beide armen in de hoogte gestoken, voor de volgende controle, waarbij een veiligheidsbeambte een detectie-knuppel in zijn hand hield, waarmee hij langs het lichaam van een paar willekeurige reizigers streek, om te kijken of er nog verdachte voorwerpen verborgen waren. De techniek stond voor niets leek het.

Echter kreeg ik nu een teken om door te lopen, het ging hier om een steekproef. Een meevallertje, dacht ik enigszins onnodig opgelucht. Ik had niets verdachts te verbergen immers.

In de rondom gesloten wachtruimte, verzamelden zich alle medepasagiers, welke met onze vlucht meegingen, en zo te zien waren dat er zeker wel een paar honderd of meer.

Diverse nationaliteiten waren hier vertegenwoordigd, waarbij 'n aantal koffiekleurige Molukse vrouwen in sarong kebaya, en 'n paar arabieren gekleed in lange gewaden, en een typisch gewikkelde hoofdtooi, opvielen in het kleurrijk multiculti geheel.

Bijna kwart over twaalf. Nog veertig minuten en dan zouden we opstijgen voor de grote reis naar het verre eilandenrijk. Ik stond op om eens even naar buiten te gaan kijken.

Door de smetteloos gelapte ramen kijkend, zag ik een kanjer van een vliegtuig recht tegenover onze wachtruimte geparkeerd staan, omringd door allerlei wagens en karretjes, waarop door ijverige werkmensen allerlei kratten geladen werden, welke zojuist uit het vliegtuig kwamen. Vracht uit Indonesië.

Anderen waren weer bezig met brandstofslangen, of onderhoud aan de grote witte 747, die over de gehele lengte beschilderd was met de heldere, uitnodigende tekst: “Visit Indonesia Year 1991”. Als het om propaganda voor het vaderland en gastvrijheid ging, konden westerse landen nog wat leren van de Aziatische landen.

Daarentegen konden sommige van deze landen, op hun beurt, zeker nog wat leren van West-Europese landen als het om de mensenrechten en vrijheid van de meningsuiting ging. Althans door de ogen van westerlingen gezien dan. Die keken anders.

Ogenschijnlijk kalm, nam ik plaats naast een opgewekte man en een vrouw, die zo te horen uit de buurt van Brabant of Limburg kwamen, vanwege wat zachte Ghees in hun spraak.

Beiden schatte ik ze rond de vijfendertig, en dan wél naar de voordeelige kant. De man's gezicht was gesierd met 'n artistiek ringbaardje, à la de exentrieke kunstenaars uit de jaren zestig.

Hij, droeg op de nobele neus, een iets naar voren geschoven, rondglazig ijzeren brilletje, welk model in vroeger jaren ook wel door het leger, gratis werd verstrekt aan dienstplichtigen.

Destijds in de volksmond ook wel met “Dienstfiets” aangeduid, met haken rond de oren en neussteuntjes, welke diepe irriterende moeten in de neuswanden maakten tot aan zweren toe.

Een van de drie grijze dames, die ik voor mezelf al, de drie van Tsje-

chov had genoemd, omdat ze me sterk aan de titel van een van diens boeken deden denken, had grote moeite met 'n fotorolletje, dat ze ongeduldig in haar automatische Agfa-klik-toestel, wilde proppen.

De man met het baardje wierp zich op als reddende engel. Had binnen de twee minuten het karwei geklaard, zonder ook maar even of nerveus, met de oogleden te knippen.

Het gevolg was nu wel, dat één van de andere twee dames, hem nu ook vroeg, hetzelfde voor haar te doen, waarna de ongelukkige voor de rest van de reis ongewild als foto-expert door het leven ging, ook al vond hij dat zelf geen bezwaar.

Een blond onopvallend meisje, wiens fototoestel elke dienst weigerde, had vanuit de verte gezien, dat er een deskundige op fotogebied zat en kwam met haar toestel op ons groepje af.

"Zou u hier misschien even naar willen kijken?", vroeg ze de man met het baardje, welke het toestel overnam.

"Tjá, de sluiters is stuk; waarschijnlijk een onderdeelje afgebroken", orakelde hij met grote stelligheid, zodra hij het toestelletje aan alle kanten bevoeld en bekeken had.

"Daar heb je niets meer aan", vervolgde hij nu kiftig, terwijl hij het toestel achteloos teruggaf, aan het sip kijkende meisje, dat terugliep naar een vriendin, welke ik hoorde zeggen: "Én?"

"Hij is stuk!", antwoordde het hevig teleurgestelde meisje mat: "Hoe kom ik nu zo gauw aan een nieuwe?", vroeg ze vertwijfeld met een somber grimas op haar gezicht: "We kunnen nu niet meer even snel terug, naar de tax-freeshop in de hal".

13.00 uur precies stond ons vertrek aangekondigd, op het bord in de grote hal, en het was nu toch al kwart voor één.

Dat zouden we nooit redden, als iedereen nu nog het vliegtuig in zou moeten gaan. Mevrouw Dorrestein had inmiddels de instapkaarten uitgedeeld, en het wachten was nu alleen nog op een seintje, om aan boord van het vliegtuig te mogen gaan.

Twee Nederlandse grondstewardessen kwamen, gewichtig ieder met een klembord in de hand houdend, de ruimte binnenlopen. Ze hielden halt, in het midden van de wachtende menigte, waarna het geroe-

zemoes abrupt verstomde. Ze kondigden de reizigers aan, dat deze vlucht wegens een technische storing, een voorlopige vertraging zou gaan kennen, van ongeveer drie uur. Leuk begin, zo een technische storing aan het begin van de reis, dacht ik laconiek.

Dat hield in dat we op z'n vroegst, pas om vier uur s'middags zouden vertrekken. Elke passagier werd namens Garuda, een ingelaste lunch aangeboden, waarvoor men bij de stewardessen een bon zou kunnen afhalen. Dat was niet tegen dovemansoren gezegd.

Het werd een ware gekte rond de twee stewardessen, die achter een soort van desk waren gaan staan, en zo snel mogelijk de bonnen uitdeelden aan de hunkerende meute.

Bij de gedachte aan een gratis maaltijd, werden ook goéd doorvoede mensen als eenden in een vijver, welke op een paar stukjes brood getrakteerd werden. Zo snel mogelijk naar voren en vervolgens: "Ikke-Ikke, en de rest kan stikken. De gekte brak los.

Verdorie! ik werd ook aangestoken door die massahypnose. Ik drong me nu haastig naar voren om die voedselbon aan te pakken en daarna snel naar het restaurant te gaan, om mezelf vol te gaan proppen. Gadverdegadver! Wat een ordinaire manier van doen, grapte ik in mezelf, met die gratis bon in mijn hand.

Maar wat heerlijk tegelijkertijd, dacht ik vals in de algehele hectiek: "Dat wordt biéfstuk met patat voor nóp!"

In het restaurant, nadat we massaal de hele rit over die lichtzoemende loopband weer terug hadden gemaakt, liep ik tegen een gigantische rij mensen van wel twintig meter op.

Allen met een bon in de hand, voetje voor voetje naar voren schuivend, teneinde de gratis lunch te bemachtigen. Binnen de rij was de opgelopen vertraging natuurlijk, het hoofdonderwerp van gesprek. Een hoop gespeculeer en ongenueanceerd gemopper dus.

Ik kwam er ook niet onderuit, daar ook mijn steentje aan bij te dragen, door te zeggen, dat we daar dan "Móói klaar" mee waren: Dat ik niet hoopte, dat er nóg iets stuk zou zijn, dat dan misschien onderweg, weer moeilijkheden zou geven.

Na een half uur schuifelen, kreeg ik eindelijk gelegenheid 'n dienblad

te pakken, aan het begin van het buffet. Tien minuten later kwam ik er met datzelfde blad vol biefstuk, frites, salade, een toetje, fruit en een kop koffie, weer aan de andere zijde uit, waar nog nét zo'n grote rij stond, als toen ik op die plaats stond, enige tijd terug, nadat die bonnengekte nog maar juist begonnen was.

Aarzelend zocht ik een plaatsje aan een lange tafel, waar nog een paar stoelen vrij waren. Dadelijk, nadat ik aan de dichtstbij zittende mensen vroeg of deze plaatsen al bezet waren, wenkten ze joviaal: "Née hoor, kom er gerust bij zitten joh".

Tijdens de lunch kwam ik in gesprek met mijn tafelgenoten, welke ieder zo hun eigen reden en verhaal hadden, waarom ze naar Indonesië gingen. Voor familie, en of, als gewone toerist.

Er was iemand, die daar tijdens de politionele acties gediend had als soldaat van oranje, en nu als toerist in vreedetijd de streek ging bezoeken, waar hij destijds gedwongen was, in naam van dat oranje, orde en rust te herstellen ergens in 1948.

De meesten echter waren er nog nooit geweest, maar hadden zoveel goeds over die "Gordel van Smaragd" gehoord, dat ze wel nieuwsgierig waren geworden naar dat groene land, waarbij mystiek, altijd een boventoon voerde als men er over praatte, en niet zelden met romantiek werd verbonden, vanwege de sfeer daar.

Natuurlijk was men ook benieuwd naar mijn verhaal, ook al omdat mensen vanwege mijn uiterlijk, vaak vanzelfsprekend dachten dat ik uit "Indië" kwam, of er op z'n minst familieleden had wonen.

Daarbij gebruikelijk, uiteraard óók in de veronderstelling waren, dat ik lekker Indisch zou kunnen koken. Nee dus..

Ik antwoordde eerst slechts met een Oosterse glimlach, Vlees noch Vis dus. Ik was al blij, dat ze mij niet direct het cliché toevertrouwden, dat ik sprekend op een van de jongens van de "Blue Diamonds" leek. Ách een beetje wel, dacht ik wel eens..

Uiteraard vertelde ik alleen wat ik kwijt wilde; ik was niet zo'n flap-uit tegen vreemden, alhoewel het er soms wel eens aan lag, in wat voor 'n gemoedstoestand ik was, of wie of wat de persoon was, welke ik voor mij had, in een bepaalde situatie of context.

Na wat heen en weer gepraat over koetjes en kalfjes, en wat gespeculeer over het tijdstip van vertrek van ons vliegtuig, werden we even na drieën, dan vriendelijk verzocht, naar het vertrekpunt met de securitycheck terug te keren om aan boord te gaan.

Ditmaal leek dan alles goed te verlopen. Tegen de tijd dat iedereen weer plaats genomen had in de wachtruimte, kregen we te horen dat we de sluis in mochten, om het vliegtuig in te stappen. We werden ontvangen, door de bijna voltallige bemanning, welke in stijlvol, gedistigneerd blauw gekleed was. Mooi om te zien.

De stewardessen controleerden de instapkaarten, wezen ons de richting, welke we in het vliegtuig dienden te volgen.

De gangpadstoel van een krap rijtje van drie, werd aan mij toegewezen. Héél gunstig als je moest plassen, of naar de nooduitgang zou moeten rennen, analyseerde ik snel, doch minder gunstig, omdat die andere twee, er steeds langs zouden moeten. Ik plaatste mijn handbagage in het compartiment boven het gangpad.

De mensen bleven als mieren het vliegtuig binnenstromen. Het zou nog wel even duren, voor iedereen zijn plaats in het toestel gevonden had. Ik was reuze benieuwd, wie er naast mij zouden komen zitten, zodadelijk. Dat hoefde voor mij niet noodzakelijk, iemand van onze eigen groep, of persé een Nederlander te zijn.

Hoé was het toch mogelijk, dat dit gevaarte straks de lucht in kon gaan. Ik dacht maar liever even niet aan al die vele, tienduizenden liters kerosine, die zo dicht onder onze stoelen opgeslagen waren, in de enorme brandstoftanks, en in de vleugels.

Een vliegtuig van het type Boeiing 747 verbruikte per uur ongeveer 13.650 liter kerosine. Keer zoveel uur is..

Née, daar kon je maar liever even niet aan denken, dan werd je gek. Plotseling stonden er mensen naast mij in het gangpad, welke op de stoelen naast de mijne kwamen zitten.

Het waren de man met het baardje en zijn vriendin, welke nèt als ik, verbaasd waren over het toeval, dat we in de wachtruimte, ook al naast elkaar hadden gezeten. Nadat ook zij de overbodige handbagage, in de ruimte boven het gangpad hadden geplaatst, stond ik op om

ze door te laten. De vrouw ging bij het raampje zitten, de man nam paats in het midden, waarna hij zijn hand naar mij uitstak, en met een niet te verbergen Zuid-Nederlands accent sprak:

“Mag ik mij even voorstellen, ik ben Guus Terwolde en dit is mijn vrouw Anneke”. Nadat ik op mijn beurt aan alle plichtplegingen had voldaan, vertelde Guus mij dat ze uit Hoensbroek, gelegen in de provincie Limburg kwamen. Guus was daar leraar aan een lagere school, voor bijzondere kinderen met 'n gedragsstoornis.

Anneke was logopediste bij een doveninstituut. Ik vertelde ze dat ik bij een verzekeringsmaatschappij in Amsterdam werkte, maar nog niet dat ik daar op de postkamer werkzaam was. Dát kon ik altijd nog vertellen, gedurende de rest van de reis.

Intussen was de stroom van passagiers gestopt, en het leek er sterk op dat we nu echt, definitief zouden gaan vertrekken. Stewards en stewardessen liepen door de gangpaden, en controleerden met een geoeffend oog, of alle bagagekastjes wel goed gesloten waren, en de veiligheids gordels omgedaan en vastgemaakt.

Ik hoorde deuren dichtklappen, de boordmicrofoon werd aangezet. In het Engels, en daarna in het Bahasa Indonesia werden de "Ladies and Gentleman, Children" "Ibu-Ibu, Bapak-Bapak dan Anak-Anak", namens de "Crew" verwelkomd door een Garuda-beauty, in zo'n strak, goedpassend, donkerblauw uniformpje.

De passagiers werden verzocht niet meer te roken, en de veiligheids gordels vast te maken. Natuurlijk waren er altijd wat mensen, die dat per ongeluk vergaten door de stress.

Terwijl het vliegtuig zich al in beweging had gezet, werden de veiligheidsinstructies middels een videoband vertoond, op een klein widescreen filmscherm, schuin rechts voor ons, aan de wand van 'n pantry, doch er werd nauwelijks naar gekeken.

De stewardessen deelden snoepjes uit tegen de luchtdruk op de oren, zodadelijk tijdens het opstijgen. Ondertussen probeerde ik iets van 't Indonesisch te verstaan, dat regelmatig uit de speakers weerklonk: Selamat datang *welkom*, anda, merokok en koersi.

Buiten die paar woordjes Bahasa die ik had geleerd, wist ik eigenlijk

nog helemaal niets van deze taal dacht ik. Het vliegtuig maakte een draai, en stond dan plotseling abrupt stil.

Ik voelde dat we aan het begin van de startbaan stonden. Als door een onzichtbaar teken, verstomden al de gesprekken enigszins. De grote aanloop met een vliegtuig. Ja, dáár werden veel mensen altijd even extra serieus en stil van. Een sensatie opzich.

Bijna tegelijk met z'n drieën keken we uit het smalle raampje om nog iets van de startbaan te kunnen zien, waarbij Anneke in het voordeel was, omdat zij het dichtst tegen het plexiglas raampje aanzat.

Ik trok mezelf terug, ik zag toch niks, en ik vond het niet zo erg ook. Het geluid van de motoren zwol aan. Ik hoorde het gierende geluid van de rotorbladen, tekeer gaand als een snijdende sneeuwstorm, op de ijzige, onbegaanbare noordpoolvlakte.

Met een lichte schok zette het toestel zich in beweging, om steeds sneller en sneller naar het punt toe te vlieden, waar het zich als een gracieuze reuzenvogel de lucht in zou verheffen.

Met stevige druk tegen de rugleuning van mijn stoel, en een weeïg gevoel in mijn maag, voelde ik dat we nu loskwamen van de zo veilige Hollandse poldergrond onder ons.

Overall in het vliegtuig zag je de opgeluchte gezichten, en begon het evenzo, opgeluchte geroezemoes van de passagiers, weer een aanvang te nemen. Een goede start, gaf de mensen in ieder geval het nodige zelfvertrouwen, voor het verdere verloop van de reis. Anneke had toch wat last van deze eerste start gehad.

Ze zat met een gespannen gezicht op haar snoepje te kauwen, terwijl Guus haar geruststellend vaderlijk toesprak.

Onmiddellijk dacht ik aan Yvonne, die dit niet overleefd zou hebben. Figuurlijk dan. Het idee dat ze ruim vijftien uur in een vliegtuig moest zitten, had haar bij voorbaat al panisch gemaakt.

Ze kon mentaal totaal niet tegen lange reizen, in wat voor een vervoermiddel dan ook, echter: Wat ze nu het allerergste vond was wel het reizen in een bus, vooral als dat langer dan een uur zou gaan duren. Noem het maar een reisfobie voor het gemak.

Daarbij kwam ook nog, dat ze zich niet lekker voelde, als ze ver van

huis was, weg van haar vertrouwde omgeving. Ze vond het zondermeer prima, dat ik alleen op reis ging.

Ze zou bij mijn terugkomst, wel naar de videofilm gaan kijken, zei ze lachend. Yvonne voelde zich het lekkerst op vakantie, als ze in haar eigen tuin met de kat op schoot, onder het genot van een kopje koffie, weekblad Margriet zat te lezen.

Tevens, dat ze naar haar eigen toilet kon gaan, wanneer zij dat wilde, en bovenal, vooral niéts verplicht hoefde te doen tijdens zo'n vakantie. Het tegenovergestelde van mijn eigen visie.

Natuurlijk respecteerde ik dat feit, ondanks dat er altijd mensen in de familie, of in onze kennissenkring waren, welke daar helemaal niets van begrepen. Ze vonden dat zoiets niet kon, je man alleen op vakantie laten gaan. Ách, dat was toch de goden verzoeken? Niét dan? Volgens die mensen, welzéker dan.

Yvonne trok zich daar gelukkig niets van aan, en moedigde daarentegen mij zelfs aan om te gaan, en mij niets aan te trekken van dat kleinburgerlijk geklets en de nodige vooroordelen.

Zij als geen ander had altijd begrepen wat mij had gedreven deze reis te maken, iéts dat mijn respect voor haar alleen maar vergrootte, en de onderlinge relatie voelbaar versterkte.

Guus vertrouwde mij even toe, dat fotograferen zijn grote passie was. Vol enthousiasme liet hij me een zelfgemaakt softfilter, een voorzetlens, zien, welke hij van 'n eenvoudig stukje, drie millimeter dik vensterglas had gemaakt, door het licht op te schuren.

Guus z'n enthousiasme werd nog groter, zodra hij merkte dat ik ook verstand van fotograferen had. Ik moest beloven, dat ik af en toe wat foto's van het echtpaar zou nemen tijdens de reis. Ik beloofde het plechtig op mijn padvinders erewoord.

De stewardessen deelden boekjes uit, waarin een volledige opsomming van lunches, ontbijt en diners gedurende de reis. Ook deze menuboekjes waren tweetalig, waarbij de Indonesische versie van de gerechten, mij meer aantrok dan de Engelse. Suggestief natuurlijk, doch ik zat nu eenmaal al in de Indonesië-sfeer.

Even verderop zag ik stewardessen, met serveerkarretjes aan komen

rijden. Ondanks het late middaguur, het was inmiddels even over half vijf, werd ons tóch eerst nog de lunch aangeboden, welke oorspronkelijk vanmiddag na vertrek, geserveerd had moeten worden. Kennelijk wilde men van het spul af, concludeerde ik.

Deze zéér verlate lunch stond in het menuboekje aangekondigd als: "Refreshment", doch was in feite toch een complete warme maaltijd, waarbij je de keuze had tussen twee hoofdgerechten: "Daging Sapi", een mild gekruid rundvleesgerecht, met daarnaast: "Nasi Putih", dat witte rijst betekende, en basis van elke maaltijd was.

Het andere gerecht was: "Ragut Hidangan Laut", 'n gevarieerde visragout met: "Mie aroma bayam", groene spinaziebami, beiden inclusief een voor en nagerecht. Zag er erg lekker uit.

Risicoloos bestelde ik het rundvleesgerecht met rijst. Mijn burens waren visliefhebbers, dus hún keuze was dan ook duidelijk. Heilig had ik me voorgenomen, een drankje in het Indonesisch te bestellen. Ik oefende alvast het op te zeggen zinnetje.

Echter, zodra mij gevraagd werd wat ik dan wilde drinken, klapte ik volledig dicht. Ik antwoordde daarom maar simpel: "Orange-juice, please", inplaats van: "air jeruk manis, silahkan".

Als alles goed ging, en waarom ook niét, zouden we over een uurtje in Wenen landen, de hoofdstad van Oostenrijk. Er zouden daar zeker nogal wat passagiers in en uit stappen, alvorens koers te zetten naar Abu Dhabi in het Midden-Oosten.

Nog maar nauwelijks, het tweede kopje koffie naar binnen gegleden, merkte ik, aan de irritante, hevige druk op mijn oren, dat het vliegtuig nu merkbaar lager ging vliegen.

We naderden het vliegveld van Wenen, voor de eerste tussenstop. Ik dacht gelijk aan: "Wien, Wien, Nur du allein".

Het sappige operettedeuntje, kabbelde spontaan mein hersens binnen. Het herinnerde mij aan de vele gezellige uurtjes, die ik als kind samen met mijn ouders bij onze burens doorbracht, in het Amsterdamse achterbuurtstraatje, genaamd Rapenburg.

Niet alleen alleen omdat het er zo gezellig was, doch voorál omdat Zij televisie hadden en Wij niet. Als er dan wel eens een operettepro-